

90ndad

Mälestuslugu kooliaiaist

Kui minu ema õppis Vändra Keskkoolis (nüüd Vändra Gümnaasium), siis oli koolil suur aed – palju suurem kui praegu. Seal oli palju lillepeenraid, kasvatati palju juurvilju ja oli ka suur õunapuuaed.

Kõik klassid (v.a algklassid) pidid suvel viis päeva tegema kooliaias aiatööd. Õpilased lootsid, et saaks kohe juunis aiatöö ära teha, kuid tuli minna sellel ajal, kui oli klassile ette nähtud.

Hommikul kell 8.30 oli kogunemine. Kontrolliti, kes on kohal ja kes mitte. Seejärel jagati ära tööd - kes rohis lille- või juurviljapeenraid, kes koristab teeääri. Oli võimalus korjata ka kapsausse, mis ei meeldinud kellelegi. Tööd tehti korralikult ja usinasti. Kõige mõnusam oli soojal suvepäeval ühine joogipaus. Kõik kogunesid kastmisvooliku juurde ja said juua jahutavat vett. Seejärel töötati edasi, kuni neli tundi töötegemist sai täis. Kui lõpuks jõudis kätte reede ja aiatöö sai tehtud, siis olid kõik rõõmsad.

1989-1992

Kirjutas Jasper Jürimäe

Jutustas Jasperi ema

Mälestuslugu kooliaias

Mu ema jutustas, kuidas nemad käisid kooliaias 2 nädalat tööl, nemad pidid koolivaheajal käima rohimas, riisumas ja muid töid tegemas. Nemad pidid toidu kooliaias ise kasvatama, staadioni asemel olid suur kartulipõld. Siis neil oli igal klassil oma põllulapp, mida nad pidid rohima.

1990–1994

Kirjutas Kenert-Allar Kusmin

Kartulikorjamine

Mu vanematel pole väga erilisi mälestusi meelde jäänud, aga neil jäi natuke midagi meelde. Kunagi väga ammu sügisel korjasid minu vanemad kartuleid ja juurvilju, siis neil tuli paus, pausi ajal nad jooksid ringi, sest nad mängisid mäda kartulit. Kui paus läbi sai, hakkasid nad uuesti korjama, tuli välja, et neile meeldis korjata kartuleid.

1990-2000

Kirjutas Karolin Sturm

Kooliaed

Kooliaed oli palju suurem kui praegu. Seal oli suur õunaaed, palju marjapõõsaid, kartulipõld, kasvuhoone, rohkesti lilli jne. Aiasaadused kasutati suures osas kooliköögis õpilastele toidu valmistamiseks. Suvel toimus aiatöö, pidime palju rohima, kõplama ning taimi kastma. Tolleaegne aednik kujundas ilusaid ja värvikirevaid lillepeenraid.

1991-1992

Kirjutas Pilleriin Aru

Jutustas Kersti Tilk

Mälestused kooliaias

Kevadel pandi paika, millal mingi klass aeda tööle läheb. Tööl oldi viis päeva ehk nädal.

Kokkulepitud päeval oli klass koos klassijuhataja ja aednikuga aias tööl. Sel ajal oli aednik Tiiu Kont. Umbes 1991. aastal oli esimene kord ja käisin vähemalt põhikooli lõpuni.

Igal hommikul koguneti kasvahoone juurde, kus jagati gruppidesse ja öeldi päeva töö, nt porgandite harvendamine. Tööd tehti 8.00-13.00 umbes või kuni töö otsa sai. Kui töö oli hea, siis venitati tööga, et ei peaks rohkem tegema.

Tublimad õpilased said oskuslikumad tööd. Vihmastel päevadel sai varem koju. Eriti on jäänud meelde porgandite harvendamine. Peale tööd tuli õpetaja ja vaatas töö üle ja kui ei olnud nii nagu vaja, siis pidid tegema korda. Õpetaja kontrollis kõikide peenrad üle.

Kui aiatöö sattus augusti lõppu, siis saime raamatuid tassida. Selle eest pandi hindeid ja võisid isegi saada kahe ning pidid seda järele minema tegema. Ma olin alati tubli õpilane ja sain oskuslikumad tööd.

1991

Jutustas Katrin Juro

Onu Risto kooliaias

Minu onu Risto käis väiksena oma sõbraga kooliaias õunu korjamas. Kui onu läks sõbraga kooliaias ära, nägid nad maas traate ja mõtlesid, et teevad traatidest ja õuntest vasarad, et need vastu Helmi maja visata.

1990

Jutustas Risto Jürjets

Mälestused kooliaiaast

See kõik toimus 90. aastate alguses. Aiatöö oli meil sel ajal veel kohustuslik ja korrapidajaõpetaja hindas iga päev meie tööd. See piin kestis terve nädala, kuid õnneks kestis tööpäev ainult lõunani. Tol ajal oli kooliaed kordades suurem, kui see nüüd on. Vähe sellest, et sügiseti pidi käima kolhoosipõllul kartuleid korjamas, kasvas ka kool ise juurikaid (juurvilju) ja sellest mulle meenub koolis kartulipõllu rohimine.

Malts oli seal rinnuni ning kartul ei paistnud väljagi. Suur kartulipõld anti rohida vaid kahele õpilasele, mulle ja klassivennale paralleelist. Maltsa rebimine oli ilmselgelt tüütu tegevus, seega kiskus asi käest ära ja rohimise asemel hakkasime teineteist maltsaga loopima. Kuna muld oli veel hommikusest kastest niiske, siis mullakamakad olid maltsajuurte küljes kinni ja seda paremini malts ja muld üheskoos lendasid. Sellega mulle meenub ka kohe mu edukas vise, mis päädis kaasvõitleja maksakaga.

Muidugi jäime ka oma tegevusega tööd vastuvõtvale õpetajale vahele ja sellele järgnes veel karistus. Sel ajal oli veel õpetajatel "õigus" õpilasi karistada, ilma et õpilane oleks selle tühja asja peale koju kaebama läinud. Tolleaegne bioloogiaõpetaja proua Mardiste, kelle hüüdnimeks oli kujunenud vanemate klasside poiste poolt Käba, mis tulenes tema korpulentsest kehast ja lühikesest kasvust, määras mulle karistuseks kummeliõite noppimise ja selle päeva hindeks sain ma kolme. Neid oli terve puhmas ja noppisin mis ma noppisin, aga lõppu ei paistnud kusagil. Too teine poiss pandi tegema midagi muud, kuid seda ma ei mäleta.

Ja et sa kindlast oma sada sõna täis saaksid, räägin ma sulle veel ühe loo oma keskmise venna Rand Viljari mälestusest aiatöö päevilt. Nende pundis üks Vihtra poiss lollitas ja karistuseks määras tollane poiste tööõpetuse õpetaja Tarre Jaak talle kuuseokaste korjamise. Täpselt küll ei mäleta, kas soovitatud kogus oli kümme või sada tuhat, mida õpetaja ämbri soovis näha.

Too krutskivend pikalt ei mõelnud, vaid võttis ämbri ja kraapis mitu-mitu pihutäit kuivanud kuuseokkaid ja viskas need ämbri. Ootas mõne minuti ja läks soovitud kogusega õpetaja juurde. Kindel aga oli see, et ta ise neid üle ei lugenud. Ulatas siis ämbri õpetajale, mispeale õpetaja küsis, kas seal ämbri on ikka soovitud kogus. Vihtra mees ütles, et kui ta ei usu, lugegu ise üle. Muidugi oli kõigil nalja nabani ning ka õpetaja seda teemat enam ei kommenteerinud.

1990

Kirjutas Sandra Rand

Jutustas Keit Rand

Mälestus kooliaias

Minu ema Terje käis Vändra koolis aastatel 1992-2004. Tal on meeles, et nad pidid käima igal suvel aiatööl kooliaias. Algklassides oli vaja käia kolm päeva, põhikoolis viis päeva ja gümnaasiumis kümme päeva.

Sellel ajal tuli kooliaias palju toitu õpilastele söögilauale. Kooliaias kasvatati kartuleid, porgandeid, peeti ja muid köögiviljasid. Ema mäletab, et nad pidid kooliaias palju rohima ja kõplama. Samuti sai ka kartulid võetud. Kõige toredam oli kuskil põhikooli ajal, kui nad pidid kasvuhoone kõrval olevast marjapõõsast marju korjama. Marjaämber ei tahtnud kuidagi täituda, aga korjamise ajal sai palju jutustada ja nalja teha.

Sellel ajal, kui mu ema koolis käis, ei olnud jalgpalliplats, vaid selle asemel oli kartulipõld. Algklasside ajast ta mäletab seda, et sügiseti, kui nad olid pikapäevarühmas, käisid nad kooliaias õunu toomas. Need maitseid väga hästi. Veel mäletab ta, et kõige tüütum asi oli rohimine, aga mitte peenarde, vaid teeäärte ja teeradade rohimine.

1992-2004

Kirjutas Kaspar Nikkarev

Jutustas ema Terje

Mälestuslugu kooliaiaist

Mu emal oli kooliaias kehaline kasvatus. Seal oli vaja hüpata kaugust ja kõik seisid ravis ning ootasid oma korda. Ema seisis seal keskel. Natuke enne, kui ta tõusis üles, lükkas tagumise õpilase ümber ja tema omakorda tagumise ja veel korra. Kõige tagumine jäi püsti. Ema tegi kaugushüppe ära ja läks tagasi rivi lõppu. Kui oli järgmise õpilase kord, pidi tema ka jalanõu paelu siduma ja juhtus jälle sama asi, mis eelmine kord. Kõik hakkasid naerma, sest see juhtus jälle. Kaugushüppest ei tulnud eriti midagi välja. Selles tunnis keegi hinnet ei saanud.

1993

Kirjutas Jane-Liis Küttim

Jutustas ema

Mälestus kooliajast

Minu isa mäletas, et staadioni asemel oli õunaaed ja ta pidi seal vahel rohima.
Minu ema mäletas, et ta võttis seal kartuleid ja rohis samuti.

1993-1998

Kirjutas Markus Jürisson

Minu tädi kooliaia seiklused

Minu tädi käis koolis aastatel 1983-1995. Sellel ajal pidid õpilased käima kooliaeda korrastamas ja hooldamas iga suve lõpp enne kooliaasta algust. Tööülesannete hulka kuulusid rohimine, niitmine, kuivanud risu riisumine jne. Enamasti kestis õpilastel siis aiatöö nädal aega. Mida suuremaks õpilane kasvas, seda suuremaks läks ka tundide arv, mida pidi aias päevas veetma.

Kooliaias saadi palju nalja ja veedeti koos toredalt aega. Minu tädil on sellest ajast ainult head mälestused. 1994. aasta suvel, kui mu tädi käis 12. klassis, oli kätte jõudnud aeg, kui pidi aeda rohima minema. Nädal aega oli vihma sadanud ning kõikjal oli palju vihmausse. Nende klassi tüdrukud parasjagu rohisid, kui tulid poisid, kes hakkasid neid vihmaussidega hirmutama. Tüdrukud läksid endast välja ning hakkasid kiljuma. Poistel oli palju nalja. Natuke aega hiljem leidsid ka tüdrukud, et poisid tegid neile tempu ning see oli kõigest nali. Pärast oli kõigil lõbu laialt sellest uuesti rääkides.

1994

Vändra Gümnaasiumi kooliaed

30 aastat tagasi oli kooliaed mõõtnemelt palju suurem. Jalgpalliväljakut siis veel ei olnud. Kasvuhoone ees ja taga olid suured lillepeenrad. Kõikide lillesortide juures olid lillenimed. Aia tagaosas olid köögiviljapeenrad. Igal klassil oli oma peenar. Selle eest pidid õpilased ise hoolitsema ja ka hiljem juurviljad üles võtma.

Õpilastel oli kohustus teha aiatööd. Selleks määrati suvevaheajal kindlad kuupäevad, millal tuli kooliaeda tööle minna. Tööpäev oli ette nähtud kolm tundi päevas. Lisaks oma klassi peenardele tuli teha ka teisi töid. Kõige hullem töö oli laste jaoks see, kui pidi kõplama kooliaia kõrval asuvat jooksurada.

1994

Kirjutas Markus

Jutustas ema Katrin

Mälestused aiatööst

5. või 6. klassis võtsime septembris tööõpetuse tunni ajal koolipõllul kartuleid. Tarre Jaak ajas T-16 traktori järgi olnud kartulivurriga kartulivaod lahti. Õpilased korjasid kartulid kokku ja panid need traktori ees olnud kasti. Kartulid viidi õpetajate maja juurde küüni alla. Hiljem sorteerisime kartulid ära ja viisime keldrisse.

Õpetaja Väino Külvi õpetas mind suvise aiatöö ajal õigesti vikatit teritama. Peale seda sain ülesandeks õunapuudealused ja põlluotsad ära niita, kuna olin kodus ka varem vikatiga tööd teinud. Niitmine võttis aega kaks päeva. Preemiaks pandi kirja viis aiatööpäeva.

1995

Kirjutas Oskar Perner

Jutustas Paavo Perner

Mälestused kooliaiaist

Sellel ajal, kui mu vanaema ja vanaisa koolis käisid, oli kooliaed palju suurem ja kunstmuruplatsi asemel oli kartulipõld. Puuviljad ja marjad tuli õpilastel korjata ja nendest tehti koolile süüa ja hoidiseid. Õpetajal Jaak Tarrel oli traktor, millega tehti tööd. Kui poistel töötegemisest isu täis sai, siis nad panid traktori summutajasse kartuli, et traktor käima ei läheks. Suure käivitamise peale lendas kartul minema ja tööd pidi ikka edasi tegema.

1995

Kirjutas Lisandra Liimandi

Jutustas kasuisa

Kooliaia mälestuslugu

90ndate keskpaigas oli vajalik minna kooliaeda tööle. See kestis umbes neli tundi. Päev algas hommikul kell kaheksa - minu mäletamist mööda - kogunemisega kooliaias.

Jalutasin kooliaeda, kus kohtusin oma klassikaaslastega, tõmbasime töökindad kätte, saime veel viimased juhtnöörid ning töö võiski alata. Meie ülesandeks oli kasvahoone kõrval asuva tee puhastamine umbrohust. Kui muidu tundus töö lihtne ja maa, mida rohida, lühike, siis esimese tunniga see muutus, sest ilm oli läinud palavaks ning töö ei sujunud enam nii kiiresti kui varem.

Möödus kolm tundi ja aiatööpäev oli ametlikult lõppenud, tööriistad viidi kuuri ning õpetaja hakkas hõikama meie nimesid, kes kohal olid. Tõstsime käe ning õpetaja tegi ühe rasvase linnukese minu nime taha tabelisse. Selleks korraks oli tööpäev lõppenud.

1990

Kirjutas Markkus Pärnsein

Jutustas Annika Kiil

Mälestus kooliajast

Emä mäletab, et üks klassikaaslane sõi vihmausse. Peale aiatööd pidi 10 km jala koju minema. Nad pidid rohima. Alati olid väga palavad ilmad aiatöö ajal. Toimus õunte korjamine ja söömine.

Isale on meelde jäänud suur kasvuhoone.

1990ndad

Kirjutas Kirke Kivimäe

Jutustasid Kirke ema ja isa

Mälestuslugu

Mu isa rääkis, et kui ta koolis käis, pidid tema ja ta klassikaaslased lillepeenraid rohima ja taimi kasvatama. Üks päev mu isa ja ta sõber ei läinud kooli, nad said pargis kokku ja mõtlesid, mida teha. Lõpuks hakkas neil nii igav, et nad läksid kooli.

Mu isa rääkis, et tema klassil oli väga karm õpetaja, kes võttis juustest kinni, kui olid teinud pahanduse. Üks mu isa klassivend lõi juuksed ära ja ütles õpetajale, et ta ei saa teda juustest tõmmata. Õpetaja lõi selle peale talle joonlauaga vastu käsi.

1995-1997

Kirjutas Heidy Mõttus

Jutustas isa Ainar Mõttus

Kooliaed

Kui minu ema veel Vändra Gümnaasiumis käis, siis oli ka klassidel suvine aiatöö kooliaias kohustuslik. Kuid käia tuli tunduvalt rohkem päevi kui praegu. Sellest pääsesid vaid 9. ja 12. klass. Kooliaias olid siis suured lillepeenrad, praeguse kunstmuruga jalgpallistaadioni asemel olid kartuli- ja peedipõld. Neid sai omal ajal rohitud, kõblatud ja neid oli ikka toredam teha koos klassikaaslastest sõpradega.

1996-1997

Kirjutas Raili Räsä

Jutustas Raili ema

Mälestused kooliaias

Esimene lugu:

Kunagi kasvatati kooliaias sellist erilist tomatit, mis kasvas hästi kaua. Aasta oli umbes 1996. Minu onu läks klassiga kasvuhoonesse, kus neile näidati seda tomatit. Välja tulles oli suur häda, et tomat on kadunud. Paluti, et see tuleb kohe tagasi anda, kuid lõppude lõpuks jäigi tomat kadunuks - võimalik, et keegi sõi selle lihtsalt ära.

Teine lugu:

Pidime kasvuhoone kõrval olevat teed puhastama, et ääred oleks sirged ja liigne umbrohi sealt vahelt läinud. Aasta võis olla 1998. Tee kõrval oli üks tünn, mille sees oli vesi, kust sai vajadusel vett võtta ja kasvuhoonesse viia. Tünnist tuli välja voolik. Kuna minu onu klassivend ei tahtnud tööd teha, siis oli ta kaasa võtnud naaskli. Ta tegi vooliku sisse väikese augu – algul oligi justkui väike auk, aga hiljem keeras keegi vett juurde ja vett hakkas nagu purskkaevust purskama. Oli väga lõbus.

1996-1998

Kirjutas Teele Tuisk

Jutustas Risto Jürjets

Minu isa mälestused kooliaiaist

Minu isa lõpetas Vändra Gümnaasiumi 2007. aastal ja jõudis aiatööl käia palju aastaid igal suvel.

Aiatööst mäletab ta seda, et iga suvi oli palju rohimist, kuna kooliaed oli väga suur, palju suurem kui nüüd. See koht, kus praegu on uus kunstmuruväljak, oli enne kartulipõld. Nii lillepeenraid kui köögiviljapõldusid oli vaja igal suvel rohida. Lapsena tundus aiatöö minu isa jaoks tüütu kohustus, kuna oleks soovinud selle asemel hoopis sõpradega koos aega veeta ja mõnusaid suviseid tegevusi teha, näiteks ujuda, rattaga sõita, metsa onni ehitada, sõda mängida jne.

Nüüd tagantjärele meenutades on minu isal tore meelde tuletada, kui ilus oli Vändra kooliaed ning kui palju aiasaaduseid sealt sai. Ka praegu on kooliaias ilus aed, mille üle meie kool saab vaid uhkust tunda.

1996-2004

Kirjutas Johanna Sumre

Jutustas Egon Sumre

Kooliaed

Käisin kooliaias töid tegemas. Ükskord kartuleid rohides sain mesilase käest nõelata, nõelamiskoht läks väga paiste ja kutsuti kiirabi. Õnneks ei olnud midagi tõsist.

1997

Kirjutas Hugo Argel

Jutustas isa Evert Argel

Mälestus kooliajast

Tol ajal oli minu tädi 10. klassis ning gümnaasium tegi aiatööd mitu päeva. Aias olid juba siis väga kenad lillemustrid, mis pälvisid auhindu ning ega praegugi ei saa neid tähelepanuta jätta. Ei mäletagi, kes tol ajal aia eest vastutas. Tööd tädi eriti ei teinud, kuna ju siis jäi päikese tõttu ära või oli tal parasjagu midagi targemat teha. Üks mälestus on tädil see, et läks sõpradega varahommikul peenraid rohima, miski kell 4-5 hommikul, et lõunaks lõõskava päikese ajaks oleks valmis ja ei peaks kuumarabandust kartma.

1998

Kirjutas Laura Västrik

Jutustas Aire Fredlund

Kooliaed

Kui minu isa koolis käis, tegi ta tööõpetuse tunni ajal kooliaias tööd. Kevadel pani ta kartuleid maha ning sügisel korjas kartulid põllult. Ta korjas ka porgandeid.

Ka vikatiga on õunapuude alt muru niidetud ja nagu ikka, peenraid rohitud, lehti riisunud. Sügisel oli hea ka õunaraksus käia.

1998-1999

Jutustas isa

Kooliaed 100 aastat

Kui minu ema ja isa koolis käisid, olid aastad 1997-2007. Nemad mäletavad kooliaiaist seda, et algklassides oli aiatööd kolm päeva, hiljem viis päeva. Töid said teha kartulipõldu rohides ja ka kartuleid võttes. Lillepeenraid rohisid nad ka. Kui õigesti mäletada, siis igal aastal oli uus lillepeenra kujundus. See, kes muru sai niita, sellel läks kaks päeva kirja. Aiastöödest mäletavad ka seda, et kui vihma hakkas sadama, siis said kõik koju. Alati kõik lootsid, et sajak ainult vihma, et ei peaks tööd tegema. Kui aiastööd olid augustis, siis sai ka marju korjatud. Augustis enne kooliaasta algust sai ka koolis sees abiks olla, kas raamatukogus või siis klasse korrastada.

1997-2007

Kirjutas Kristella Rosin

Jutustasid Kerli ja Rauno Rosin

Kooliaed

Tulin Vändraste tööle noore õpetajana aastal 1981. Alates sellest ajast on kooliaed olnud üks osa koolitööst. Kooliaias ei saanud „üle ega ümber“.

Gümnaasiumiastme õpilased pidid suve jooksul töötama kooliaias ühe nädala ehk viis päeva. Tööpäev algas kell 8.00 ja lõppes 14.00. Pääses ainult siis, kui oli raju vihmasadu, ja see oli suur rõõm, sest päev sai ju kirja. Ette tuli loomulikult igasuguseid olukordi ja juhuseid.

Mäletan, kuidas ükskord kevadel külvasime kooliaias peeti. Õpilased said peediseemne pakid. Põld oli ette valmistatud. Vaod olid ees. Oli vaja ainult külvata. Üks tüdruk oli väga kiire ja karme külvama. Isegi nii kiire, et hakkasid tekkima kahtlused. Läksin asja uurima. Selgus, et tema tõstis mullakamaka üles, valas paki selle alla tühjaks, pani mullakamaka peale tagasi ja tuli järgmise paki järele. Hea, et õigel ajal jaole saime!

Ühel sügisel vedasid kaks peaaegu kahemeetrist gümnaasiumi noormeest keldrisse talvekartuleid, lüües korduvalt pea vastu uksepiita ära. Töö sai siiski tehtud, kartulid salve ning köök võis muretult õpilastele süüa teha. Ei olnud nälga jäämise hirmu.

Saabus kevad. Kartuleid jäi väga palju järele. Ei teagi, mis põhjusel. Võib-olla oli tülikas neid sealt toomas käia või oli veel mingi põhjus. Igal juhul, seekord tuli nad keldrist välja vedada ja prügimäele komposti viia. Gümnaasistid saadeti appi. Juhtus nii, et needsamad kaks noormeest sattusid kartuleid ka välja vedama. Ei olnud Oskar ja Volli (nimed muudetud) selle üle kohe mitte rõõmsad ega õnnelikud. Kartul sisse – kartul välja, pea kolks vastu ukse piiret. Noorte kommentaar oli: “Oleks seda teadnud, oleks kartulid kohe sügisel prügimäele komposti viinud!” (Aasta oli 2002.)

Üks suvi oli väga-väga palav. Rohimise tööd teha oli praktiliselt võimatu. Gümnaasiumi tüdrukud tuli mõttele, et alustavad tööpäeva hommikul kell 4.00. Ma ei uskunud, et keegi viitsib nii vara tõusta. Siiski, igaks juhuks, ajasin end ka aeda. Ja ennäe imet! Minu kohale saabudes olid gümnaasiumi neiud juba täies tööhoos!!! Meie tööpäev lõppes, teistel alles algas. Teel kodu poole oli tore vastutulijatele „Tere hommikust!“ öelda. OLID AJAD! (Lugu aastast 1998)

1986–2002

Kirjutas õp Ester Vahter